

RIKSADVOKATEN

Statsadvokatene
Politimestrene
Sjef Kripos
Sjef Økokrim
Sjef PST

REF.:

VÅR REF.:

2019/01080-020 HSR003
00

DATO:

15.01.2020

TRAFIKKDATA INNHENTET FRA DANMARK – VIDERE OPPFØLGNING

Riksadvokaten ga i brev 28. august 2019 pålegg til politidistrikter og særorgan om å identifisere og gjennomgå verserende straffesaker hvor det var innhentet trafikkdata fra danske myndigheter. Det ble gitt frist til 1. oktober s.å. for innrapportering til riksadvokaten om antall saker. Om bakgrunnen for pålegget vises til nevnte brev som følger vedlagt.

I skrivende stund har – med ett unntak – samtlige politidistrikter og særorganer gjennomført undersøkelser for å identifisere verserende straffesaker, og gitt tilbakemelding til riksadvokaten om resultatet av disse. Enkelte politidistrikter, i tillegg til PST og Kripos, har også foretatt undersøkelser for å kartlegge avsluttede saker helt tilbake til 2012.

Gjennomgangen viser at det er identifisert svært få saker hvor trafikkdata fra Danmark er innhentet. Av disse igjen er det kun i et fåtall av sakene at dataene er benyttet under etterforskningen på en måte som foranlediger nærmere undersøkelser av om informasjonen er beheftet med feil. En er kjent med at politidistriktene, for å undersøke påliteligheten av informasjonen som er mottatt i de aktuelle sakene, allerede har opprettet direkte kontakt med den myndighet i Danmark som har behandlet anmodningen om utlevering av trafikkdata. Dette er i tråd med føringer fra dansk påtalemyndighet, og vurderes herfra å være en praktisk og hensiktsmessig fremgangsmåte. Riksadvokaten understreker at i saker hvor det kan reises spørsmål ved påliteligheten av informasjonen fra dansk politi, må forsvarer – og eventuelt også retten hvis dataene har betydning for dens avgjørelser i anledning etterforskningen – fyllestgjørende orienteres om situasjonen og gis tilgang til relevant materiale, herunder svar fra danske myndigheter vedrørende de innhentede trafikkdata.

Ytterligere undersøkelser i Danmark har avdekket konverteringsfeil i trafikkdata i saker helt tilbake til 2011, og det er besluttet en manuell gjennomgang av alle saker, både verserende og avsluttede, hvor slik informasjon er innhentet i perioden fra 2010 og frem til mars 2019.

For avsluttede straffesaker har riksadvokaten vurdert hvilke tiltak som her bør iverksettes som følge av de feil som er avdekket i Danmark

Det er et beskjedent antall saker som så langt er identifisert i Norge. Det er heller ikke registre over saker hvor det er innhentet trafikkdata fra utlandet, ei heller automatiserte søkemuligheter som med sikkerhet vil kunne fange opp alle saker hvor det er bedt om bistand fra utenlandske myndigheter. Det vurderes derfor ikke som et forholdsmessig tiltak om politiet og påtalemyndigheten skal måtte gjennomgå alle saker hvor det foreligger en praktisk mulighet for at slik informasjon er innhentet og benyttet. Dette ville fordre en omfattende og manuell gjennomgang av et meget stort antall saker, og derved legge beslag på en betydelig andel av politiets og påtalemyndighetens ressurser.

En kommer imidlertid ikke utenom å iverksette enkelte undersøkelser for, om mulig, å identifisere avsluttede saker hvor trafikkdata fra Danmark har inngått i etterforskningsmaterialet. Riksadvokaten ber derfor politidistrikter og særorganer om å søke å identifisere avsluttede saker i perioden fra 2010 til mars 2019 hvor det er innhentet trafikkdata fra danske myndigheter, slik som er gjort for de verserende saker. Dette skal som nevnt ikke forstås som et pålegg om en fullstendig manuell gjennomgang av alle saker hvor dette kan være aktuelt, men en forutsetter som et minimum at relevant personell i organisasjonen, herunder de påtaleansvarlige, forespørres om en er kjent med slike saker. Detaljene i den nærmere gjennomføringen av disse undersøkelsene overlates til det enkelte distrikt/særorgan. En ber om at det rapporteres tilbake til Riksadvokatembetet om resultatet innen 1. april d.å.

Dersom det identifiseres straffesaker hvor det er innhentet trafikkdata fra Danmark, må det vurderes hvilken betydning informasjonen kan ha hatt for utfallet av saken. Foreligger det domfellelse, skal forsvarer og domfelte umiddelbart orienteres hvis trafikkdata har vært fremlagt som bevis i retten. Påtalemyndigheten må i slike tilfeller, selv der en mener opplysningene ikke har fått avgjørende betydning for skyldspørsmålet, opprette kontakt med danske myndigheter for å avklare om trafikkdataene kan være beheftet med feil.

Kripos har opplyst at dansk og norsk politi benytter forskjellige tekniske løsninger for å motta, bearbeide og presentere trafikkdata, og at den samme tekniske feil som har oppstått i Danmark derfor ikke er aktuell i Norge. En har heller ikke grunn til å tro at det foreligger lignende feil ved, eller for øvrig svikt i, de løsninger som norsk politi bruker for å motta og bearbeide trafikkdata. Riksadvokaten vil likevel understreke viktigheten av fortsatt bevissthet om de mulige feilkilder som kan foreligge både ved innhenting, bearbeidingen og bruken av slik informasjon. Der hvor trafikkdata inngår som del av etterforskningsmaterialet, og i særdeleshet hvor disse får betydning for bruk av tvangsmidler eller ved avgjørelsen av påtalespørsmålet, må den påtaleansvarlige – på samme måte som for andre bevis – søke å ettergå påliteligheten av den informasjonen som er innhentet. Det fordrer kunnskap om trafikkdata og politiets metoder for behandling av disse for kritisk å kunne vurdere kvaliteten, og dermed bevisverdien. Kripos besitter mye kunnskap om elektroniske bevis, herunder trafikkdata, og kan ved behov konsulteres.

I Danmark gjennomførte konsulentselskapet Deloitte høsten 2019 en ekstern undersøkelse av politiets bruk og behandling av trafikkdata. Deres rapport ble avgitt 1. oktober s.å., og er offentlig tilgjengelig, blant annet på hjemmesiden til det danske Justitsministeriet. Rapporten er i et læringsperspektiv av interesse også for norsk politi og påtalemyndighet, se særlig kapittel 6 og bilag 4, og følger vedlagt dette brev.

Som påpekt av flere politidistrikter, er det betydelige utfordringer i identifiseringsarbeidet, blant annet i fravær av registre eller praktiske søkemuligheter. Det hefter derfor en viss usikkerhet ved om politiet og påtalemyndigheten klarer å fange opp alle saker hvor slik informasjon er innhentet og benyttet. *Advokatforeningen* og *Domstolsadministrasjonen* er gjenpartsadressater, og oppfordres til å formidle riksadvokatens brev videre til relevante aktører. Dersom disse er kjent med saker hvor det er innhentet trafikkdata fra danske myndigheter, bes om at det opprettes kontakt med lokal påtalemyndighet, for vurdering av om det skal iverksettes undersøkelser.

Jørn Sigurd Maurud
(sign)

Heidi Reinholdt-Østbye
statsadvokat
(sign)

Vedlegg

Gjenpart med vedlegg:

- Politidirektoratet
- Advokatforeningen
- Domstolsadministrasjonen
- Gjenopptakelseskommisjonen
- Justis- og beredskapsdepartementet, politiavdelingen
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet